

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 24. Quis rescire possit, & ad quem spectet judicare, an hæc vel illa opinio sit probabilis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42634

quia quandoque primi auctores ejusmodi sententiarum non satis examinarunt utrimque fundamenta, reliqui autem transcripserunt tantum, & similiter cœcè secuti sunt; quandoque successu temporis inventæ sunt novæ rationes convincentes aut principium certum in contrarium; quandoque emanarunt declarationes, per quas antiquatæ sunt ejusmodi sententiæ & elisa earum probabilitas. Sapienter dixit *Cardin. Sfondratus* in *Reg. Sacerd. l. 1. §. 20. & l. 2. §. 14. n. 6.* *Sunt opiniones instar monetae, cujus valor non ex numero sed pondere & metallo aestimatur: sic opiniones, non Doctorum numerus, sed major ratio, veritas & prudentia commendat, alioquin semper vincerent facti, quorum numerus, quam prudentum major est.*

Q 24. Quis reserere possit & ad quem spectet 150
judicare, an hæc vel illa opinio sit probabilis. R.

§. I. De probabilitate intrinseca opinionis possunt judicare soli doctissimi & in re morali versatissimi, non autem mediocriter docti, ita *Tapia, Moys, Carden.* in *1. cr. d. 59 n. 4.* Ratio est, quia ut sciatur, an hæc opinio sit intrinsecè probabilis, sciri debet, quid sit stricta probabilitas, item conferri debent motiva hujus & oppositæ opinionis, ac considerari, an motiva pro hac non sint fortè levia, dubia, æquivoca, Sophistica, item an non pro contraria sint motiva certa, hoc autem non possunt nisi viri doctissimi & in re morali versatissimi, ergo. Notat autem specialiter *Gran.* viris ingeniosis parum in re morali versatis maximum esse periculum hinc errandi, nam facile nova inveniunt, & quæ invenerint, facile judicant certa, (quia suum cuique pulchrum) cum tamen aliis sapientibus sæpe videantur frivola.

§. II. Vir mediocriter doctus potest judicare de 151
probabilitate extrinseca opinionis, si statum quæstio-

nis rectè intelligat, & assertam inveniat in auctoribus hujus ætatis omni exceptione majoribus, si enim hi affirmant nisi gravi fundamento aut esse probabilem, credere potest, quia scit alios prudentes ita judicare, ita *Carden.* n. 7. *Dixi*, hujus ætatis, nam multæ opiniones antiquorum amiserunt probabilitatem, ut constat ex q. præced., deinde multæ etiam recentiorum per damnationem Pontificum etiam amiserunt probabilitatem, ut à n. 201. dicitur, de hoc autem admonebunt auctores, qui hac ætate & post damnationes factas scribunt.

152

§. III. Si auctores opinionis non sint notoriè omni exceptione majores, non poterit de probabilitate extrinseca opinionis judicare, nisi doctissimus & in re morali versatissimus, ita *Tapia, Gran. Carden.* n. 11. Probatum, nam valde difficile est rescire, an conditiones ad auctorem omni exceptione majorem requisitæ huic vel illi conveniunt, uti constabit ex dicendis à n. 160., rescire enim debet, an non fortè sæpe doceat ex levi fundamento, an non sæpe labores in æquivocis vel sophismatibus, an non doceat singularia & exotica sine sufficiente ratione &c. Ex his patet, quàm periculose procedant, qui quamlibet opinionem auctorum statim arripiunt, quia favet libertati, commodo, lucro vel voluptati suæ, & non examinant, imò sæpe ipsi discernere non possunt, an sit verè & practicè probabilis.

153

Q. 25. *An auctoritas unius faciat opinionem esse certò probabilem. R.*

§. 1. *Alex VII. damnavit hanc 27. prop. Si liber sit a iuvis lunioris & moderni, debet opinio censerì probabilis, dummodo non constet rejectam esse à sede Apostolica tanquam improbabilem.* Ex damnatione illa patet, non ideo præcisè censerì debere opinionem probabilem, quòd doceatur ab uno

auctore